

СЪДЪРЖАНИЕ

Необходими познания за добрата практика на всеки юрист	5
Предговор	7
Кратки бележки върху възникването и историческото развитие на юридическата психология	12
1. Зараждане на основите на юридическата психология	12
1.1. Ранна история на юридическата психология	13
1.2. Първоначално оформяне на юридическата психология като наука	15
1.3. Юридическата психология през XX и началото на XXI в.	18
Предмет и задачи на юридическата психология	20
1. За предмета на юридическата психология	20
2. За обекта на изследване в юридическата психология	27
3. Задачи на юридическата психология	32
3.1. Задачи, свързани предимно с правонарушения	32
3.2. Задачи, свързани с подготовката и провеждането на предварителното следствие и съдебното производство ...	33
Методология, система и методи на юридическата психология	35
1. Понятие за методология и методи	35

2. За методологията на юридическата психология	38
2.1. Системен подход – принцип в юридическата психология	41
3. Система на юридическата психология	46
4. Методи на юридическата психология	48
4.1. Какво е метод?	48

Юридическата психология в системата на науките 52

Основни отрасли на юридическата психология	55
1. Криминалистична психология	56
2. Криминална психология	58
2.1. Предмет и задачи на криминалната психология	58
3. Психология на съдебно-следствените действия (съдебна психология)	60
4. Пенитенциарна психология	61
5. Изправително-трудова психология	62
6. Нормативно-правна психология	63

Свободата като философска категория и свободната воля в психологически ориентираната философия. Свободата в науката за наказателното право	65
1. Свобода	65
2. Свободата в правото	83
3. За волята и свободната воля	87
3.1. Воля	87
3.2. Свободна воля	90
3.3. Принципът на свободната воля в религията и етиката	93
3.4. Свободната воля в наказателния процес	94

Истина. Истината в правото	97
1. Видове истини	98
1.1. Относителна истина	98
1.2. Абсолютна истина	98

1.3. Обективна истина	99
2. Неистина	107
3. Има ли критерий за истината?	107
4. Истината и справедливостта в правото	109
5. Истината в наказателния процес	111

Психология на лъжата. Лъжесвидетелство

1. Лъжа	113
2. Лъжесвидетелстване	118
3. Детекторът на лъжата като средство за „диагностика“ на лъжесвидетелството	119
3.1. Създаване на детектора на лъжата (полифизиографа)	123
3.2. Кратка характеристика на параметрите, използвани за регистрация на лъжата в полифизиографа	127

Етиката – моралът в правото

1. Етиката – наука за морала (нравствеността)	133
2. Моралът в правото	135
2.1. За професионалната етика и професионалния морал	136
2.2. Нравствено-правна психология (юридическа етика) и деонтология	140

Емоциите в правото

1. Какво е това емоция? Емоциите в дейността на юриста ...	145
--	-----

Психология на страха

1. Какво е страх?	149
2. Видове страх	158
3. Клинични форми на страха	159
3.1. Хипохондричен страх	159
3.2. Параноичен страх	160
3.3. Натрапчив страх	162
3.4. Психоневротичен страх	162

4. Страхът като проблем на юридическата психология	165
Асоциалност. Асоциално и антисоциално поведение	170
1. Асоциалност и асоциално поведение	170
2. Антисоциално поведение – личността с антисоциално поведение	171
Вина. Психология на вината. Вината в правото	179
1. Вина. Какво е вина?	179
1.1. Същност и особености на вината	183
2. Презумпция за невиновност	186
Психология на престъпленията	189
1. Престъпление (crime) – общи бележки и кратка история ..	189
1.1. Престъплението като вид дейност	192
2. Престъпност	199
3. Превенция	199
Личност. Личността на престъпния деец	201
1. Какво е човекът?	201
2. Какво е личност?	205
3. За личността на престъпния деец. Престъпна личност ...	210
3.1. Личността на престъпника – типология	211
3.2. По-известни теории за престъпника	213
4. Психология на девиантно поведение	219
4.1. Престъпното поведение като разновидност на девиантното поведение	220
4.2. Аморалното поведение като разновидност на девиантното поведение	222
5. Биологични предпоставки, играещи отрицателна роля в поведението на човека	222
5.1. За биологичното у човека	222
Мотив. Мотивът в наказателното право	226
1. Какво е мотив?	226

2. Мотивът за правонарушение в наказателното право	227
3. Класификация на мотивите за престъпления	234
3.1. Видове мотиви	234
4. Мотивация (motivation)	238
5. Мотивационни теории	240

Цел. Цел на престъплението в наказателното право.

Целеобразуване и целенасоченост	242
1. Цел	242
2. Целеобразуване	245
3. Целенасоченост – целенасочено поведение	245
4. Целесъобразност и законосъобразност	246
5. Цел на престъплението в правото	246

Досъдебно производство. Психологически особености на досъдебното (предварително) производство

при разследване на престъпления	249
1. Досъдебно (предварително) производство	249
1.1. Предварителното производство като процес	251
2. Психология на реконструкция на събитията, свързани с престъплението	252
3. Следовател и следствени действия в предварителното разследване	253
4. Психологически аспекти на следствената ситуация	258
5. Психологически особености на тактиката при предварителното разследване	259
6. Психологически особености на реконструкцията на събитията в предварителното производство	260
6.1. Оглед – психологически особености	261
6.2. Очна ставка – психологическа характеристика	264
6.3. Претърсване, изземване и личен обиск в предварителното следствие – психологически особености	267
6.4. Разпит. Психологическа характеристика на разпита на свидетелите и на заподозрения в предварителното разследване	269

Съдебен процес. Психологически особености на съдебния процес при разглеждане на наказателни дела	283
1. Наказателен процес	283
2. Психологическа характеристика на съдебния процес и на лицата, участващи в него, при разглеждане на наказателни дела	287
3. Прокурор. Психологически особености в дейността на прокурора	288
4. Адвокат. Психология на адвокатската защита	290
4.1. Адвокат	290
4.2. Психология на адвокатската защита	291
5. Съдия. Съдията в съдебния процес. Психологическа характеристика на личността на съдията	293
6. Съдебен заседател	295
7. Свидетел. Психология на свидетелските показания в съдебния процес	296
7.1. Свидетел	296
7.2. Разпит на свидетели в съдебния процес	297
7.3. Психологически особености, свързани с пола, възрастта, темперамента и поведението на свидетеля ...	298
8. Обвиняем. Обвиняемият в съдебния процес – психологически особености	303
8.1. Вменяемостта и невменяемостта като състояния на обвиняемия в съдебния процес	305
9. Пострадал – потърпевш. Психични особености на потърпевшия (жертвата) от престъплението	311
9.1. Психология на жертвата	314
10. Полемиката в съдебния процес – психологически основи	315
10.1. Ораторското изкуство – малко история	315
10.2. Реториката като ораторско изкуство – реториката днес	323
10.3. Психология на диалога в съдебния процес	324
10.4. Роля на мимиката в диалога	326
10.5. За така наречения вътрешен смях	327
10.6. Очите (огледало на душата в диалога)	328

Психология на присъдата и наказанието	330
1. Убеждение	330
2. Убеждаване	331
3. Убеденост	333
4. Психологическа установка	333
5. Присъда	334
6. Издаване на присъда	335
7. Психология на наказанието	336
8. Цели на наказанието	338
8.1. Поправяне на осъдения	339
8.2. Превъзпитание на осъдения	339
8.3. Превантивна функция на наказанието	339
8.4. Генерална превенция	340
 Адаптация и ресоциализация на освободения	
затворник	341
1. Какво е адаптация?	341
1.1. Социална адаптация	342
1.2. Потребност – потребности	344
2. Психична адаптация	347
3. Ресоциализация на бившия затворник в условията на свобода	349
 Психология на насилието, агресията и тероризма	352
1. Насилие	352
2. Агресия	357
2.1. Агресивно действие	359
2.2. Агресивно поведение	360
2.3. Агресията като нагон	363
2.4. Мозъчни центрове на агресията	364
3. Тероризъм. Тероризмът като психологически и социален феномен	365
3.1. Какво е тероризъм?	365
3.2. Тероризмът като патология	369

Специфични дейности в практиката на юридическия психолог	371
1. Юридическият психолог като вещо лице	371
2. Юридическият психолог като експерт	375
3. Юридическият психолог като свидетел пред съда	377
4. Юридическият психолог като консултант	379
Послеслов	380
Използвана литература	386
Допълнително използвана литература	389